

ข่าวประชาสัมพันธ์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๑๑๔ สุขุมวิท ๒๓ แขวงคลองเตยเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ ๑๐๑๑๐ โทรศัพท์ ๐-๒๖๔๙-๕๐๐๐
ภายใน ๕๖๖๖ โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๒๒๕๙-๐๓๑๑

ข่าวจากหนังสือพิมพ์มติชน ฉบับประจำวันที่ ๒๙ เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๕๕ หน้า ๒๒

ศูนย์สารสนเทศและการประชาสัมพันธ์ ได้จัดระบบข่าวสิ่งพิมพ์ สนใจดูที่ <http://news.swu.ac.th/newsclips/>

ปฏิวัติเจียบ : จากไทยถึงมัลดีฟส์

ความจริงและวาทกรรมที่ต้องหลีกเลี่ยง

ดร.มานิชญ์ อารีย์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ในขณะที่สังคมไทยยังตื่นตระหนกอยู่เป็นระยะๆ กับกระแสข่าวการปฏิวัติ ก็ได้เกิดเหตุการณ์ที่เรียกว่า "ปฏิวัติเจียบ" ขึ้นในเกาะมัลดีฟส์ เมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2555 หลังจาก นายโมฮัมเหม็ด นาซีด (Mohammed Nasheed) แกล้งลาออกจากตำแหน่งประธานาธิบดีผ่านสถานีโทรทัศน์ของมัลดีฟส์ ซึ่งเป็นการลาออกอย่างที่มีเบื้องหน้าเบื้องหลัง ต่อมา นายวาฮีด ฮัสซันมานิก (Waheed Hassan Manik) รองประธานาธิบดีต่างพรรคก็เข้ามาสถาปนาตนเป็นประธานาธิบดีคนใหม่ การลาออกมีขึ้นหลังจากตำรวจและทหารจำนวนหนึ่งกระด้างกระเดื่องอยู่หลายสัปดาห์ไม่ยอมทำตามคำสั่งของเขาที่ให้สลายการชุมนุมต่อต้านรัฐบาล มีหน้าเข้าตำรวจหลายนายยังเข้าร่วมกับผู้ประท้วงเรียกร้องให้เขาลาออกจากตำแหน่งเพราะไม่พอใจที่นาซีดสั่งจับกุม นายอับดุลลา โมฮัมเหม็ด (Abdulla Mohamed) หัวหน้าศาลอาญา ในข้อหาคอร์รัปชั่น ขาดความเป็นกลางและรับใช้ฝ่ายค้านจากคำสั่งให้ปล่อยตัวกลุ่มผู้ต้องหาคดีการเมืองที่วิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล ซึ่งอับดุลลามองว่ากลุ่มคนเหล่านี้ถูกคุมขังโดยไม่เป็นธรรม

เมื่อสถานการณ์ส่อเค้าวุ่นวายและกำลังบานปลาย ตำรวจและทหารจำนวนหนึ่งได้บุกยึดสถานีโทรทัศน์ของทางการในเมืองหลวงกรุงเมลา ไม่นานหน้าจอก็ปรากฏข้อความแสดงการสนับสนุนอดีตประธานาธิบดี มาอูมูน อับดุล ก็อยยูม (Maumoon Abdul Gayoom) ที่ได้ชื่อว่าเป็น

เผด็จการครองอำนาจมานานมากกว่า 30 ปีก่อนแพ้การเลือกตั้งให้กับนาซีต ในปี 2551 นาซีตแถลงลาออกโดยให้เหตุผลว่าไม่ต้องการเห็นชาวมลดีฟส์ได้รับความเจ็บปวดและรู้สึกว่าการหากอยู่ในตำแหน่งต่อไปรังแต่จะสร้างปัญหาและไม่อยากทำร้ายประชาชนทางออกที่ดีที่สุดขณะนี้ก็คือ ลาออก

ถัดจากนั้นหนึ่งวัน นาซีตได้ออกมาเปิดโปงเบื้องหลังทั้งหมดว่าเขาถูกรัฐประหารโดยในวันอังคารที่ 7 หลังเดินทางไปศูนย์บัญชาการกองทัพ พบตำรวจและทหารยศระดับกลาง 18 นาย พวกเขาได้ควบคุมตัวเขาแล้วบังคับให้ลาออก พร้อมเป็นที่กำลังจ่อศีรษะกับคำขู่ว่าถ้าไม่ออก พวกเขาจะไม่ลั่นเลที่จะลั่นไกปืนและจะใช้กำลังเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ซึ่งนั่นหมายถึงการต่อรองชีวิตของเขาและคนที่สนับสนุนรัฐบาลของเขาของเขา

นาซีตเชื่อว่านายวาฮิด รองประธานาธิบดีของเขามีส่วนรู้เห็นกับแผนการโค่นล้มอำนาจครั้งนี้ เพราะรอโอกาสแบบนี้มานานแล้ว เหตุการณ์ดูเหมือนจะมีความโยงใยกับตัวแสดงหลายตัวมากขึ้น เหมือนการรวมกันโต๊ะนายนาซีต ทั้งตำรวจ ทหาร ศาลอาญาและแน่นอนกลุ่มนักการเมืองสายอดีต ประธานาธิบดีก็อยุ่

วาฮิดประธานาธิบดีคนใหม่ปฏิเสธว่าตัวเองไม่ได้รู้เห็นอะไรเลย ที่สำคัญคือเขาไม่ได้มองว่าเป็นการรัฐประหารด้วยซ้ำทหารเองก็ปฏิเสธเช่นกันแต่ยอมรับว่าได้ให้คำแนะนำกับนาซีตให้ลาออกจริง

แม้ว่าวาฮิดจะพยายามสร้างความเชื่อมั่นในการบริหารประเทศโดยยึดหลักนิติธรรม พร้อมกับเดินหน้าตั้งรัฐบาลแห่งชาติที่มีตัวแทนจากทุกฝ่ายเข้าร่วมรวมทั้งนายนาซีต แต่ก็ดูเหมือนว่าสถานการณ์ได้บานปลายและรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ เพราะนาซีตกับกลุ่มแนวร่วมได้ออกมาประท้วงต่อต้านเต็มที่ นอกจากจะไม่ร่วมรัฐบาลแห่งชาติแล้วยังยืนยันว่าจะต่อสู้เพื่อกลับเข้าสู่อำนาจ ที่สำคัญคือเรียกร้องให้นายวาฮิดลาออกจากตำแหน่งและจัดการเลือกตั้งในทันที

การประท้วงของมวลชนได้ลุกลามเป็นความรุนแรงครั้งเลวร้ายที่สุดนับตั้งแต่เหตุปะทะเมื่อปี 2546 จากเหตุการณ์การเสียชีวิตของประชาชน โดยฝีมือของเจ้าหน้าที่ความมั่นคงมลดีฟส์ จนนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองที่เป็นประชาธิปไตยอย่างสมบูรณ์ในเวลาต่อมา ความรุนแรงจากการปะทะกันระหว่างมวลชนกับเจ้าหน้าที่ความมั่นคงได้ขยายไปทั่วโดยเฉพาะในเขตฐานเสียงของพรรคมลดีเวียน เด โมแควต ปาร์ตี (MDP) มีการเผาทำลายสถานที่ราชการหลายแห่งเจ้าหน้าที่ก็ตอบโต้อย่างรุนแรงทั้งการทุบตีและยิงแก๊สน้ำตา ทำให้มีคนได้รับบาดเจ็บ

จำนวนมาก บุคคลสำคัญๆ ของพรรค MDP หลายคนก็ถูกจับกุม รวมทั้งนายนาซีตซึ่งนอกจากจะ
บาดเจ็บแล้วยังถูกตั้งข้อกล่าวหาอีก 14 กระทง โดยเฉพาะข้อหาบ่อนทำลายความมั่นคงของชาติ
ส่วนภรรยาก็ต้องหนีออกไปศรีลังกา

จากนี้ไปสถานการณ์ในมัลดีฟส์คงจะกลับสู่ภาวะปกติได้ยากท่ามกลางความขัด
แย้งทางการเมืองของการรัฐประหาร

แม้ว่ามัลดีฟส์เพิ่งจะก้าวเข้าสู่ความเป็นประชาธิปไตยอย่างสมบูรณ์เมื่อไม่กี่ปีที่ผ่านมา หรือ
ตั้งแต่มีรัฐธรรมนูญใหม่ในปี 2551 ซึ่งเปิดทางให้มีการเลือกตั้งประธานาธิบดีในระบบหลายพรรคเป็น
ครั้งแรก แต่ก็ไม่เคยมีการรัฐประหาร (ที่สำเร็จ) มีเพียงความพยายามในปี 1988 โดยกลุ่มติดอาวุธ
ทมิฬจากศรีลังกาที่ร่วมมือกับฝ่ายต่อต้านก็อยุ่ยุมแต่ก็ไม่สำเร็จเพราะอินเดียส่งหน่วยจู่โจมพิเศษเข้า
มาช่วยไว้ได้ แต่คราวนี้สถานการณ์ได้เปลี่ยนไปอินเดียค่อนข้างวางเฉยเพราะมองว่าเป็นปัญหา
ภายในและไม่ได้ส่งผลโดยตรงต่ออินเดียเหมือนอดีตเพราะมองว่าเป็นปัญหาภายในและไม่ได้ส่งผล
โดยตรงต่ออินเดียเหมือนอดีต

จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ทำให้ชาวมัลดีฟส์จำนวนไม่น้อยเห็นใจนาซีต ไม่ใช่เพราะเขาถูก
ปฏิวัติเงียบ แต่เพราะการตัดสินใจอมลงจากอำนาจต่างๆ ที่สามารถเลือกประกาศสถานการณ์
ฉุกเฉินได้ตั้งแต่ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐขัดแย้งคำสั่งของเขาในช่วงแรกๆ แต่เพื่อหลีกเลี่ยงความรุนแรงและ
การนองเลือด รวมทั้งการรักษาประชาธิปไตยและรัฐธรรมนูญ เขาเลือกที่จะถอยเพื่อให้ระบบมันเดิน
ต่อไป แล้วจึงกลับมาเคลื่อนไหวในระบบเพื่อกลับเข้าสู่อำนาจตามเดิม แต่ก็หลีกเลี่ยง
ไม่ได้ที่จะต้องเคลื่อนไหวนอกสภาหรือทำการเมืองข้างถนนชุมนุมไปด้วย จนในที่สุดไม่สามารถ
ควบคุมสถานการณ์ไว้ได้ หลายคนมองเหตุการณ์ในมัลดีฟส์คงอดไม่ได้ที่จะนำมาเทียบเคียงกับกรณี
ของไทยในสมมติฐานของชุดความคิดที่เชื่อว่านายอภิสิทธิ์เป็นนายกฯที่มาจาก การปฏิวัติเงียบ ไม่ว่าจะ
สมมติฐานนี้จะจริงหรือไม่ ทั้ง 2 กรณีอาจเทียบเคียงความเหมือนความต่างได้บ้างในบางประเด็น
เช่น 1) กรณีมัลดีฟส์ ตำรวจและทหารแสดงท่าทีอยู่ฝ่ายตรงข้ามกับผู้นำ แต่กรณีของไทยตำรวจถูก
(คนกลุ่มหนึ่ง) มองว่าอยู่ฝ่ายรัฐบาล ส่วนทหารถูกมองว่ายืนอยู่ฝ่ายกลุ่มผู้ชุมนุมและฝ่ายค้าน แต่ก็
ไม่ได้ขัดแย้งคำสั่งของรัฐบาลเหมือนมัลดีฟส์ 2) กรณีมัลดีฟส์ เป็นการกดดัน หรือข่มขู่ผู้นำซึ่งเดิมพัน
ด้วยชีวิต และความรุนแรง ส่วนกรณีของไทยเป็นการกดดันผู้นำทางอ้อมจากการเรียกร้องผ่านสื่อ
และกดดันหรือผลักดันหัวหน้าพรรคร่วมรัฐบาลให้หวดเปลี่ยนหัวอำนาจทางการเมือง
3) ในกรณีมัลดีฟส์ สำหรับการตัดสินใจของนาซีต ต้องใช้คำว่า "ลงจากตำแหน่ง" ส่วนอดีตนายกฯ
สมชายเรียกว่า "หลุดจากตำแหน่ง" ด้วยคำตัดสินของศาล แต่ประเด็นอยู่ที่กระบวนการขึ้นมาของ

ผู้นำใหม่ กรณีมัลดีฟส์เป็นการเปลี่ยนผ่านจากประธานาธิบดีสู่รองประธานาธิบดีตามกระบวนการ โดยตำแหน่ง ส่วนกรณีของไทย อภิสิตธิ์ก้าวสู่อำนาจผ่านกระบวนการทางรัฐสภาที่ได้รับเสียงสนับสนุนข้างมากชนะตัวแทนจากพรรคเพื่อไทย ซึ่งทั้งสองกรณีถือว่าเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ แม้จะมีข้อครหาเบื้องหลังพรรคเพื่อไทย ซึ่งทั้งสองกรณีถือว่าเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ แม้จะมีข้อครหาเบื้องหลังของการปฏิบัติเฉียบไม่ต่างกัน 4) ในแง่ของผลกระทบที่ตามมาว่าททกรรมที่ฝ่ายหนึ่งเชื่อว่าตัวเองถูกปฏิบัติเฉียบแน่นอนทำให้คุณภูมิทางการเมืองทั้งสองไทยและมัลดีฟส์ร้อนระอุขึ้นเรื่อยๆ ไม่ว่าจะเป็นในสถานอกสภา ความรุนแรง การจลาจลหรือกระทั่งการก่อการร้าย พรรคเพื่อไทยและมวลชนเสื้อแดงก็เคลื่อนไหวทั้งในสภาและนอกสภาเพื่อเรียกร้องให้อภิสิตธิ์ยุบสภาและจัดการเลือกตั้งเร็วที่สุด จนนำไปสู่เหตุการณ์เมษา 53 ส่วนมัลดีฟส์ที่การปฏิบัติ(เฉียบ) เพิ่งเกิดขึ้นสดๆ ร้อนๆ สถานการณ์กำลังก่อตัวและมีแนวโน้มที่จะรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งต้องจับตามอง

5) ในแง่ผลการเลือกตั้ง นายอภิสิตธิ์เวชชาชีวะ หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์และอดีตนายกฯ ที่ถูกกล่าวหาว่ามาจากผลพวงของการปฏิบัติเฉียบ บริหารประเทศเป็นระยะเวลาเกือบ 3 ปี แม้การเลือกตั้งไม่ว่าด้วยปัจจัยอะไรก็แล้วแต่ให้กับพรรคเพื่อไทยพรรคที่อ้างว่าถูกปฏิบัติเฉียบ กรณีมัลดีฟส์ วาฮิดซึ่งขึ้นมาด้วยเงื่อนไขที่คล้ายกับอภิสิตธิ์ต่างกันที่กระบวนการยังเหลือเวลาอยู่อีกเกือบ 20 เดือน (ตามกำหนด) แล้วถึงจะจัดการเลือกตั้งซึ่งต้องรอดูว่าผลจะออกมาเหมือนกรณีของไทยหรือไม่ ขึ้นอยู่กับบริบทของสถานการณ์อีกมากมาย ทั้งกรณีของมัลดีฟส์และไทยซึ่งมีการสร้างวาทกรรมการปฏิบัติเฉียบในบริบทที่คล้ายกัน ใครจะคิดอย่างไรก็ขึ้นอยู่กับมุมมอง ความเชื่อ การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และตรรกการวิเคราะห์ของแต่ละคน แต่ทั้งสองกรณีสามารถนำมาเป็นบทเรียนที่แต่ละประเทศหรือกลุ่มก้อนทางการเมืองทั้งฝ่ายที่ใช้การปฏิบัติเป็นอาวุธทำลายอำนาจรัฐ และฝ่ายที่ใช้วาทกรรมการปฏิบัติ(ทั้งเฉียบและไม่เฉียบ) เป็นเครื่องมือปลุกระดมทางการเมือง ได้ทบทวนและตระหนักถึงผลกระทบที่ตามมา เพื่อหลีกเลี่ยงและป้องกันการเกิดซ้ำ

--มติชน ฉบับวันที่ 29 ก.พ. 2555 (กรอบบ่าย)--